

Keskiajan yhteiskuntaluokat

1. Aatelisto

- hallinto (maaseudulla), oikeus, verotus
- sotiminen
- (kauppa, kaivostoiminta, "manufaktuurit")

2. Papisto

- uskon levittäminen
- kirjalliset ja opetustehtävät

3. Porvaristo

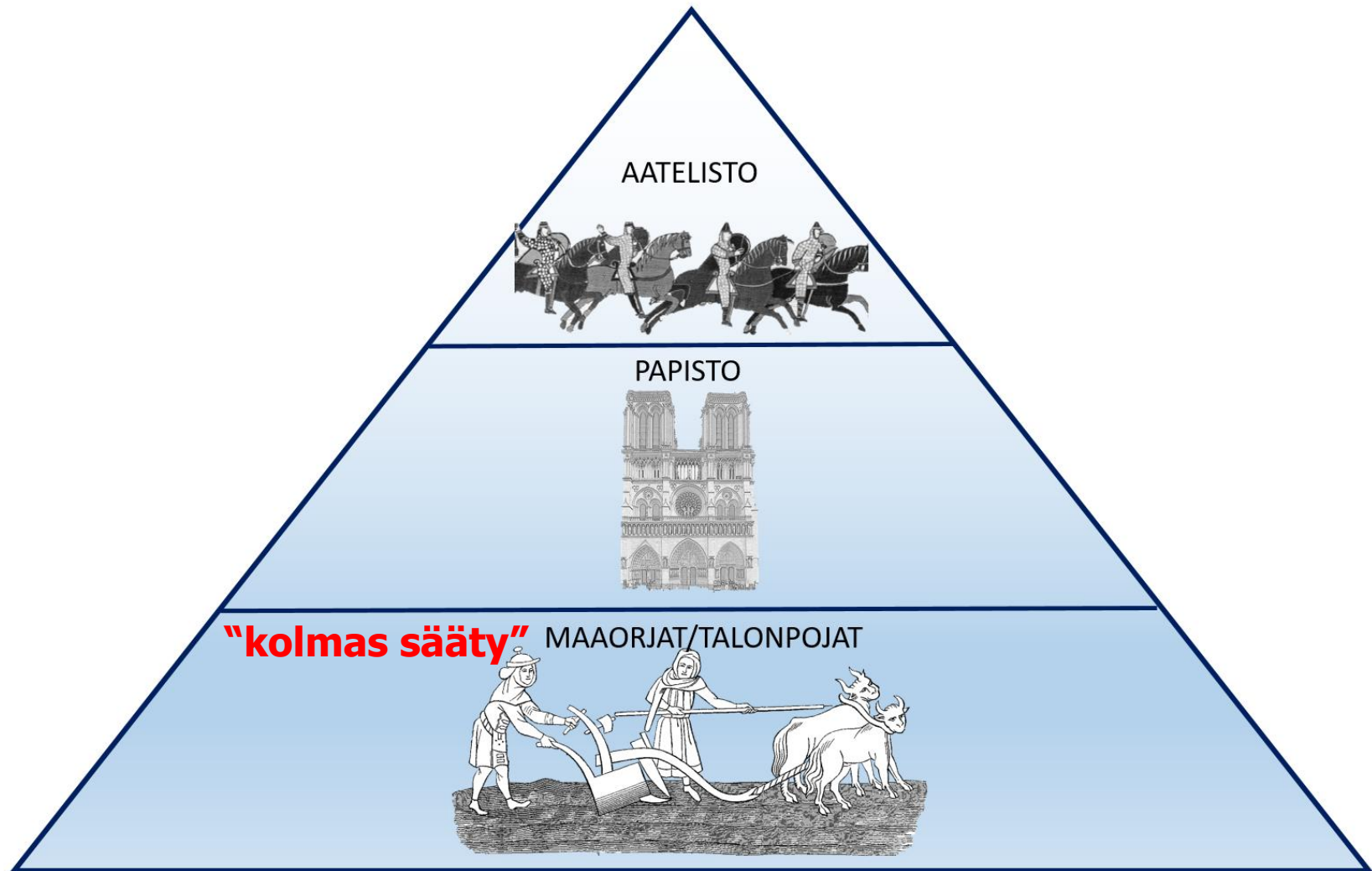
- käsityöläisammatit, kauppa ja muu "yrittäjäyys"
- kaupunkien hallinto

4. Talonpojat

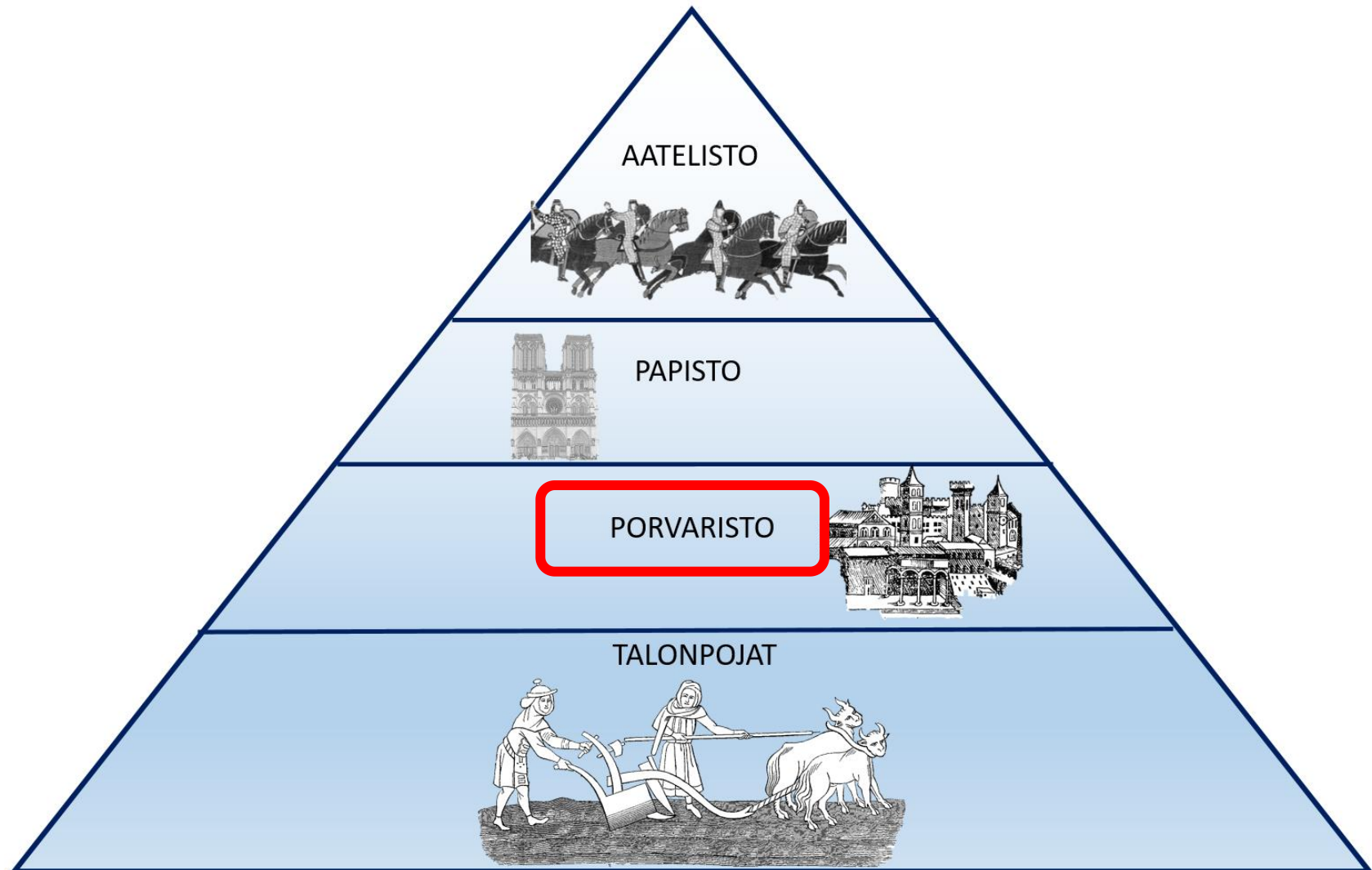
- maanviljely
- palvelijat
- feodaalijärjestelmän taloudellinen perusta

- Maaorjat

Sääty-yhteiskunta keskiajan alkupuolella

Porvaristo syntyy, kun kaupankäynti elpyy.

Sääty-yhteiskunta 1100-luvulla

AATELISTO

PAPISTO

PORVARISTO

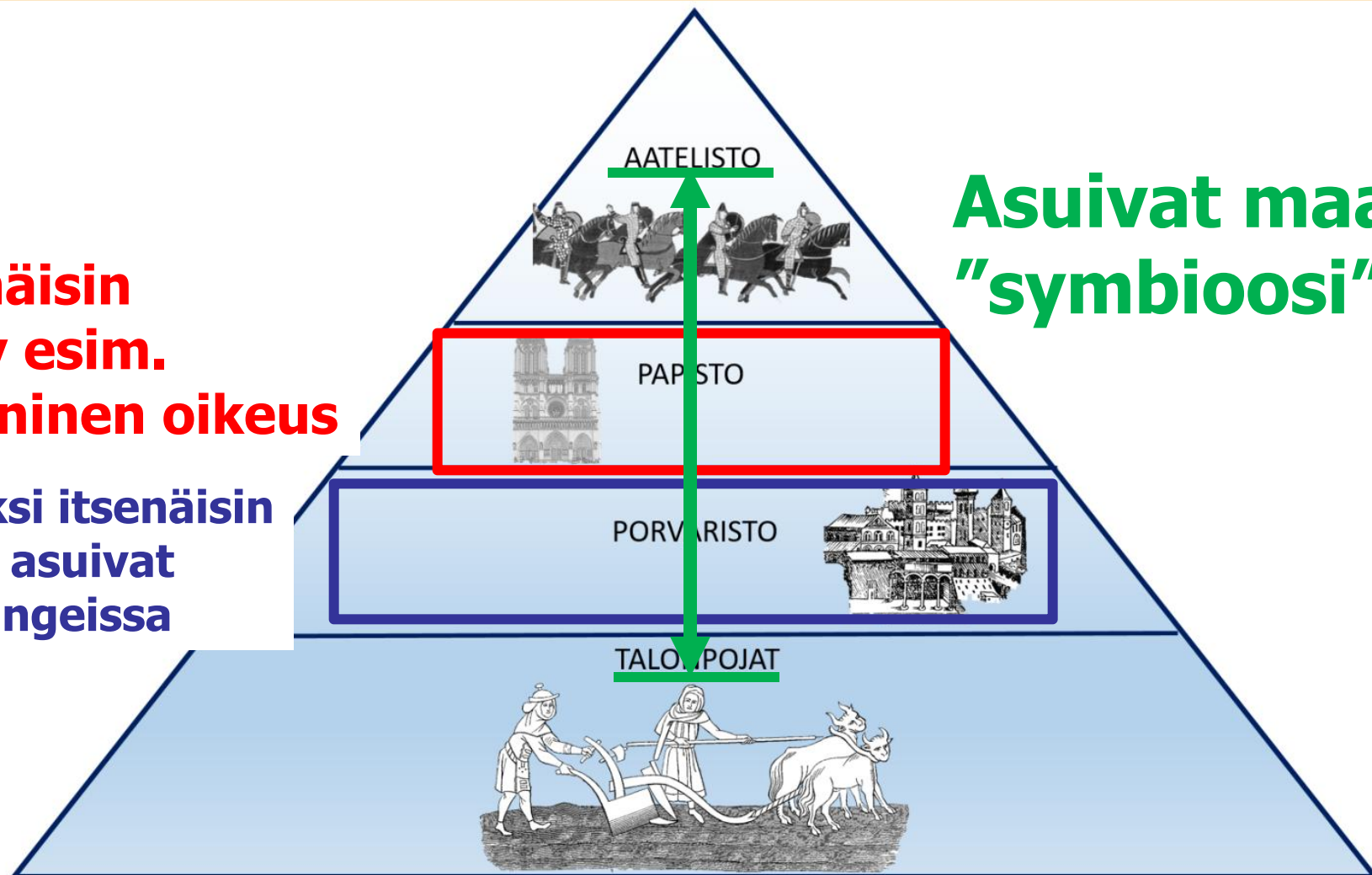
TALONPOJAT

**Itsenäisin
sääty esim.
kanoninen oikeus**

**Toiseksi itsenäisin
sääty, asuivat
kaupungeissa**

**Asuivat maalla
"symbioosi"**

Suurin osa kansasta kuului alimpaan ryhmään. Ajan kuluessa suurin osa jäi kokonaan säätyjen ulkopuolelle, sillä he eivät esimerkiksi omistaneet maata.

FEODALISMI?

Feodalismi?

- **Läänityslaitos = keskiajan yhteiskuntajärjestelmä, joka perustui maaomistuksien jakamiseen sotapalveluksia vastaan**
 - järjestelmässä ylimpänä oli aatelisto, joka hallitsi maata
 - suurimman ryhmän muodostivat talonpojat, jotka monilla alueilla elivät maaorjan asemassa

FEODAALIJÄRJESTELMÄN SYNTY

Läänityslaitos - poliittinen ja sotilaallinen järjestelmä Länsi-Euroopassa

- **Rauhattomat ja rahattomat olot → turvaa!**

- **Lääninruhtinaat antoivat vasalleilleen oikeuden maankäyttöön vastapalveluksena sotilaallisista ja muista palveluista.**

- Raha ei ollut käytössä, joten maksettiin läänityksenä

- **Maa oli vasallin läänitys, mitä hän voi kontrolloida.**

- omistus säilyi lääninruhtinaalla

- **Uskollisuudenvala**

- Lojaalius herraa kohtaan

- Lääninherra lupasi suojelua ja hyvää kohtelua

FEODAALIPYRAMIDI

Hallitsija

kuningas/paavi
Kruununvasallit

Piispat,
ruhtinaat, kreivit,
vapaaherrat

**Alempiarvoiset
vasallit**

**Porvarit itsenäisenä ryhmänä:
käsityöläiset, kauppiaat**

Ritarit (sotilaat)

Talonpojat

**Suojelua,
maata,
oikeutta**

**Uskollisuus,
(ase)palvelus,
verot, työ**

vasalli

**Feodalismiin liittyvä
alamaissuhde**

- **henkilö, sai maata läänityksenä**
 - **vastapalvelukseksi hän antoi
sotajoukkoja ylemmälleen**
-

Feodalismi (s.76)

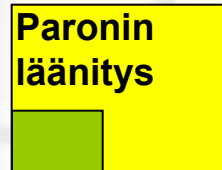
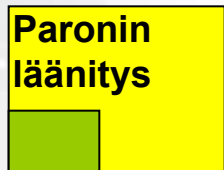
Sopimus 50 ritarista

Sopimus 15 ritarista

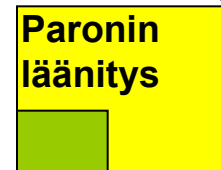
Sopimus 3 ritarista

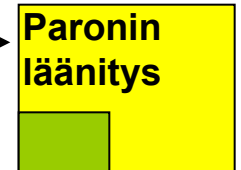
Sopimus 15 ritarista

Sopimus 3 ritarista

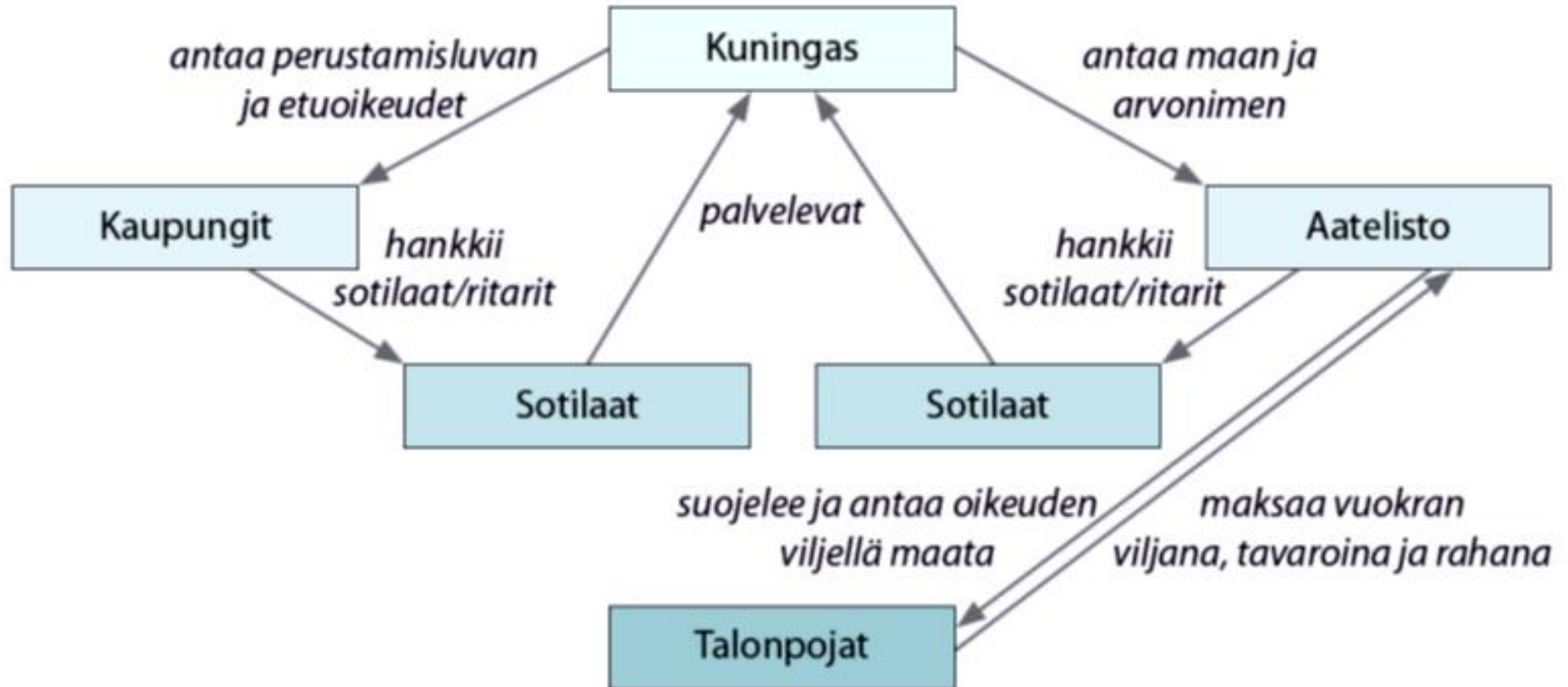
Sopimus 3 ritarista

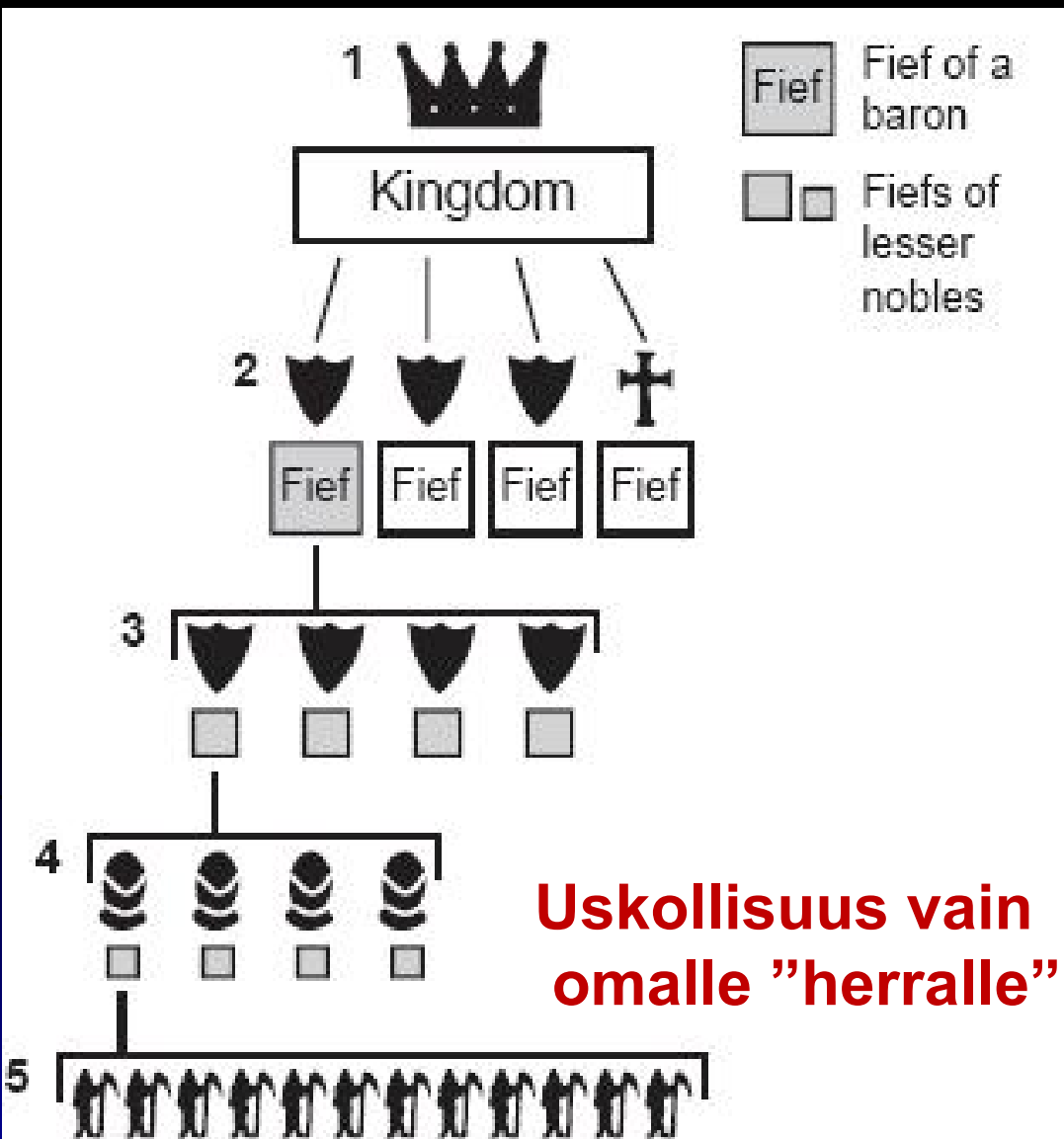
Sopimus 1 ritarista

Feodalismi

FEODAALIHIERARKIA

1. **Hallitsija**
2. **Ylempi aateli**
(kreivit ja vapaaherrat, piispat, ja apotit)
3. **Alempiarvoinen aatelisto** (esim. paronit)
4. **Ritarit**
5. **Talonpojat**

FEODALISMIN LOPPUMINEN

- **Rahatalouden palaaminen**
- **Hallitsija liittoutui porvariston kanssa**
- **Hallitsija rikastui (verot)**
- **Ammattiarmeijat**
- **Perinnöllisyys**
- **Aatelisto heikompi ja eripurainen**
- **Musta Surma**
- **Riippuvuus aatelistosta väheni**
- **Vahvat kuninkaat ja kansallisvaltiot**

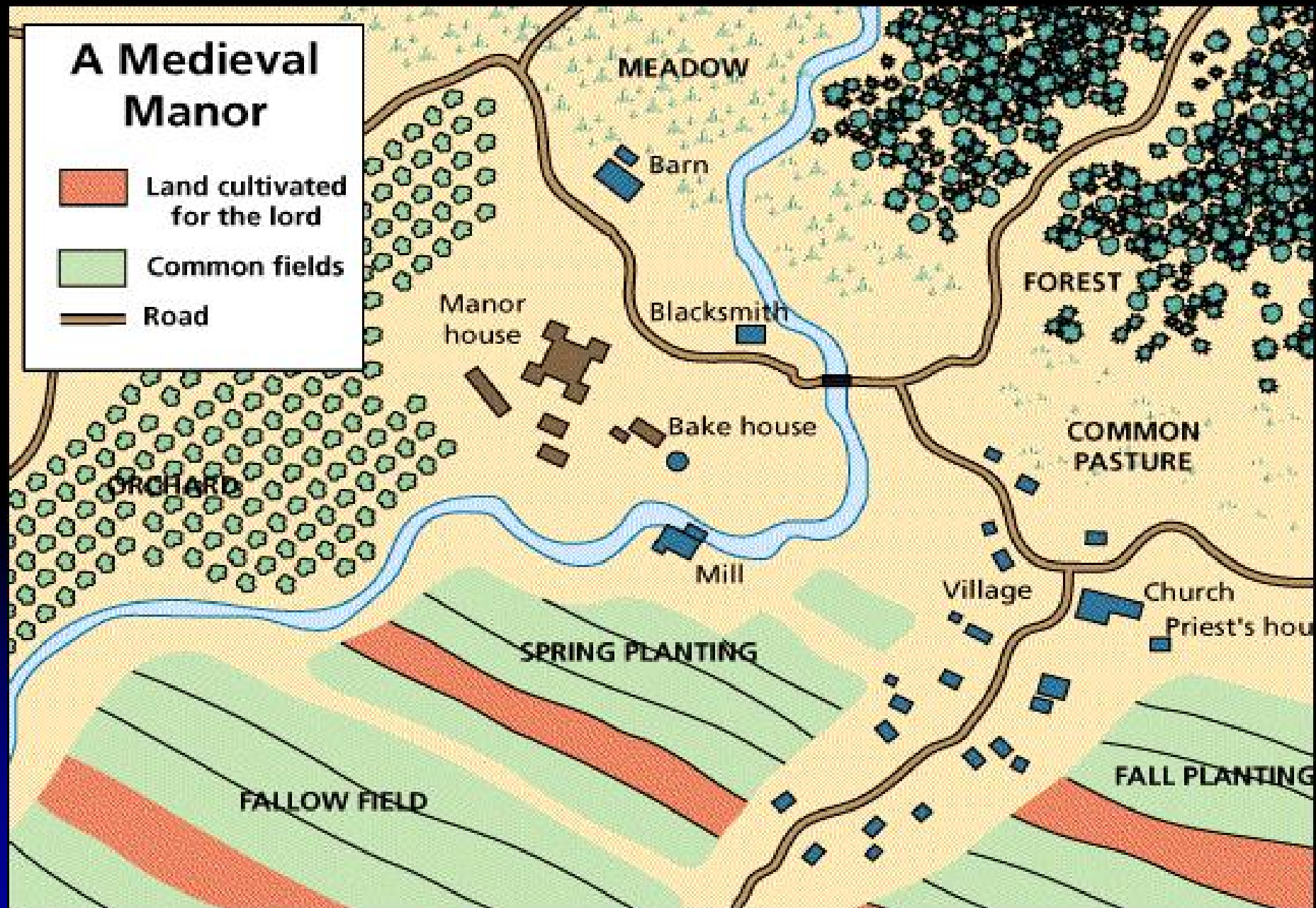
KARTANOTALOUS

- **maatilat eli kartanot aateliston omistuksessa**
- **omavarainen yhteisö, tuotti kaiken mitä kartanonherra ja asukkaat tarvitsivat**
 - tavallisesti 15-30 perhettä
 - oikeudet ja velvollisuudet perustuivat lakeihin ja tapoihin

Kartano

A Medieval Manor

- Land cultivated for the lord
- Common fields
- Road

Kaupunkielämän eroja maaseutuun?

- **Ympäröity muurilla:** olivat pieniä, ruuhkaisia, ahtaita ja likaisia
- **Eivät olleet riippuvaisia luonnosta eikä vuodenajoista**
- **Epidemiat ja tulipalot uhka uhkana**
- **Voivat järjestää markkinoita**

Kaupunkielämän eroja maaseutuun?

- **Killat eli ammattikunnat valvoivat työtä**
- **Väestönkasvua kontrolloitiin**
- **Olivat vapaita feodaaliaatelin vallasta**
 - Oikeudenkäyttö, verot, taksvärkki...
 - “Ensimmäisen yön” oikeus
 - Kaupunkilaiseksi 1 v. 1 p.
 - Asuttuaan vuoden ja päivän kaupungissa, ”pakolaisesta” tuli kaupunkilainen